

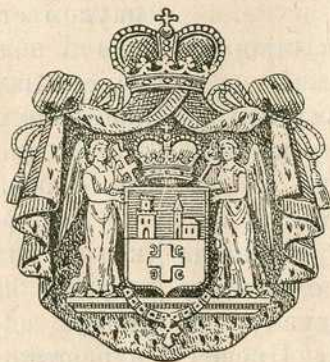

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

СРПСКИ СИОН

Год. VIII.

Број 16.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 19. априла 1898.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Његова Светост, православни Архиепископ Карловачки, Митрополит и Патријарх српски, преузвишени господин, Георгије Бракович, благоизволео је, дана 12. априла т. г., Николу Савића пароха Земунскога произвести за протојереја.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Проповед на Томину недељу.

Говорио у Карловачкој саборној цркви Иван Маширевић гимн. катихета.

„Не есди некрени, но екрени.“

Није веровао док није својим очима видео; а кад је својим очима видео и својом руком осетио, нестало је из душе његове сваке сумње, па покајнички исповеда своју веру: „Господи мѝи и Богз мѝи!“

Дотакавши се Тома у својој сумњи рана Господа и Бога свога, излечио се сам од душевне ране, излечио се од сумње. И додир рана Спаситељевих не само да је њега исцелио од ране душевне, од сумње и невере, него је лечио и лечи ране многих,

које је ранила отровна стрела религијозне сумње или невере. Потомци апостола Томе могли су и могу више утврђивати своју веру невером његовом него ли и чврстом вером других ученика Христових.

Па кад нас данашњи дан и данашње јеванђеље подсећа на сумњу Томину и на исцељење његово од те сумње, а ово св. место где смо се ми скупили подсећа на оно, где се оне суботе скупили ученици Христови и кад овде посред нас такође лебди Господ наш и Бог наш са крвавим још ранама и подељује нам невидљиво мир, да не страхујемо од напасти овога света, онда браћо не замерите ми што хоћу да говорим о многим неверним Томала данашњег доба и о ранама њихове душе, које својим задахом куже и здраве душе.

А зар има и данас неверних? зар их има који сумњају у Господа и Бога свога? Зар је за ових деветнаест векова ускрсао такав ум људски, који би већи и моћнији био од Онога од Чијега рођења и бројимо тих деветнаест векова? Зар је тај ум људски збиља ускрсао и својом снагом метнуо и опет у гробницу Господа и Бога на-

нега а с њим сахранио и име и науку Његову?

Не! не бојмо се, јер да се родио такав ум, зацело би се и ера од тога времена новим бројем казивала!

Не! не бојмо се, јер слаби створ не може надмашити свога створитеља!

Не може једна мутна кап замутити дебело море, па ни читава мутна река неће бистроме мору одузети бистрину.

Али ипак има их, има их који се противе вечној Истини, има их, који хоће да воде борбу са Оним с којим се не могу борити; има их који хоће да одузму моћ Свемогућем, да одузму вечност Превечноме, они хоће вечној Истини да кажу да је она лаж!

О да чудне смелости!

И та и таква борба траје дуго, траје од како је човека, па увек је остала без успеха и ако су до сада употребљени небројени начини а опет сви исте врсте.

Па зашто они то чине? зашто прашна земља ратује против сјајнога неба? зашто браћо?!

Зато, што не знају шта чине.

Зар не знају?!

Та питајте бујну младост, питајте младића, који се занео у уму своме, еркнувши само коју кап из златна пехара науке. Можда ће се наћи и више њих, који ће вам одговорити: та наука, то је божанство! Наука нам не допушта да верујемо, она строго иште од нас само да сазнајемо. Наука нам силним гласом заповеда, да само оно верујемо о чему смо се уверили. Ми хоћемо да видимо и руком да осетимо па ћемо онда и веровати.

А ко се од нас неће поклонити науци? Ко неће признати да је наука и знање сила и моћ? Ко неће препоручити свакоме зато, да учи дан и ноћ? Та кад само у слици видимо шта је једино овај век науком створио; та кад разгледамо само поједине оградке у које се разишла наука, којој се неће поклонити, којој неће одати достојно поштовање?!

Астрономија нам у напред позитивном науком рачуна и одређује време, и то у минутима и секундима када и како ће се нека појава догодити на оном неизмерном

плашту. Ми у то верујемо јер смо се исклуством уверили, да то пису празна пагађања него тачна одређења.

Природне науке помоћу разних и опет науком створених апарата износе нам пред очи и под руке читава чуда, у која ми верујемо и која су нам данас обична, јер нас око наше не вара и разум наш.

Па гле, кад се наука споји са вештином какви су ту замашни успеси!

Кад прођеш само кроз један ратни брод, кад га видиш, кад у њему разгледаш сву опрему, кад видиш како оно момче из грдосије од топа без свога великога знања и вештине лако може да једним ударцем прасне и баци у ваздух и у дубину морску тако исто велики ратни брод противника свога са свима на њему, ко да се не диве сили и моћи науке и вештине!

Али под плаштом науке ма се она спојила и са вештином и са свом људском снагом, не војује се тако лако против Онога, који је разачео небо као шатор; који је створио месец да показује времена а сунце да познаје запад свој; који шере шаму; који плодовима дела својих насићива земљу.

Наука може испитивати и сазнавати законе који су у природи, али не може порећи да ти закони имају и свога законодавца; наука може истраживати и доказивати живот и развитак и најмањег живог створа, али не може никада доказати да и тај најмањи створ нема створитеља.

Наука и вештина могу измислити и створити тако савршен stroj, којим би се могао сатрти читав један народ са милионима људи, али док наука својом снагом не измисли и не створи такав ум и таку снагу, која би кадра била створити оваку васиону и док наука на овој земљи, тој пеги у василном свету не створи такав ратни брод, као што је црква, у којој се не ратује праском топова и убојитим оруђем, него која ратује са силном вером, са силнијом љубављу и са живом надом на успех; док наука не створи таку справу и таки начин с којим ће баш уништити све оно, што је тако умно и вештачки већ створила за лако ратовање и убијање и док она сама без помоћи Божје и науке Његове не измири човештво и не научи да

WWW.UNILIB
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

www.треба љубити и своје непријатеље и док наука не буде научила човека, како може бити сретан и блажен и док не буде показала човеку пут у небо, дотле наука неће браћо својим ветром пољубати нашу веру у једнога Бога, Сведржитеља, Творца неба и земље и свега што видимо и не видимо; дотле нам неће сваки ветрић науке својом прашином замутити ока да не видимо светлост истине.

Али шта ја овде говорим?!

Та оно и није наука, која све пориче што је даље од нога, где је ограничени ум запео. „Права наука не одвраћа од Бога него приводи Богу“. Права наука је плод дара Духа светог; права наука са страхопоштовањем признаје Богу Божје. Зато не плашимо се од науке, не бојмо је се него је свим жаром пригрлимо јер је она посестрима вере.

Но кад би неверје или религијозна сумња долазила само од ума, када би неверје или сумња били збиља плод тежње за истином, онда ни по јада, та рана душе човечје неби тако опасна била по живот душе, јер обично у тој болести душе наступа криза па или зрелост ума или јак разбор залечи ту рану; као што то и бива понајчешће. На пример код младића, који се науком бави са зреломшћу и годинама ишчежава му сумња или неверје с којим је због незрелости може бити заражен био. Та ено и блажени Августин у младости својој био је заражен том болешћу душевном: „Ти знаш — пише он своје пријатељу — да се ми писмо ти због чега другогаче предали тим људима (Манихејцима) него зато, што су се претварали да су одбацили страشان верски авторитет и да ће своје ученике само знањем привођати Богу и ослободити сваке заблуде. Шта ме друго доведе дошле, да се, презирући религију, коју ми родитељи усадише у срце од најранијег детињства свим жаром поведем за тим људима него то, што су говорили да ће нас онде застрашити празноверцама и да ће тражити од нас вере пре него што ми будемо увиђали разумом; а они никога не приморавашу да верује него претресају и развргају пре свега истину. Како неће така обећања замамити срце, особито срце мла-

дића једна истине. младића који је и онако са диспутација у школама извесних учених људи, постао охол и брзоплет, а шаки бејаш за онда ја, презирући религијозне истине као бајске гашке и горећи од жеље, да истину коју ми они обећавашу, откривену и јасну видим и стечем.“

Али кад је сумња и неверје плод срца или покварене воље, тада је то опасна душевна рана.

Кад неко не мисли, не истражује па ипак у гордости својој одбацује истине вере само зато, што их он не разуме, само за то, што тај бедни човек неће да увиди, да је човечји ум помрачен, кад неће да увиди, да је он и немоћан за решавање таквих великих и тешких питања, као што су Бог, човек, живост, душа, бесмртност; кад тај захтева потпуне јасноће и знање баш у религији а насилно иститкује из себе оне осећаје, које као урођене од детињства у себи носи и осећа — тада заиста таковога смемо по речи Давидовој назвати *безумником*.

Па не само гордост, тај смртни грех да ствара у души слабост човека сумњу у религијозне истине, него и сваки грех, свака страст заслепљује човека и навлачи му на духовне очи копрену да не види светлост истине. „Светлост је за свако око али није свако око за светлост.“ Јер сваки који зло чини мрзи на видело и не иде к виделу, да не покарају дела његових јер су зла. А ко истину чини иде к виделу да се виде дела његова, јер су у Богу учињена. (Јов. 3, 20. 21.) Та још сам Платон каже: „Ко се преда наслади и гњеву имаће само смртне мисли. А ко из љубави к истини тежи да мисли о бесмртном и божанском, тај ће доћи до бесмртности. И тај ће стећи највеће блаженство, јер је божанско у себи неговао и носио Бога у својој души.“

А зар не видите у животу истину Златоустових речи, да је онаква наука какав живот: „јер да их не мучи страх од будности труде се да се по што по шо увере да је све лаж што учи наша религија.“ Да, јер вера у религијозне истине захтева веру и вршење моралних истина.

Многи не верују, многи се клоне цркве, многи се оглушавају о науку Божју, многи

и устају против цркве и науке њезине, само зато, да се тиме мало занесу, да не чују онај глас ангела хранитеља, који их у савести опомиње и упућује на истинити пут, јер човек ипак не може са свим за навек ућуткати у себи глас савести, глас Божји; не може издахнути из себе душу па да живи само телом, не може да не чује глас душе своје, *јер је душа* као што каже један црквени учитељ *сама од себе хришћанка*.

А где је вера, ту је и љубав, ту је и нада. Где је вера ту је прави живот; где је вера ту је одушевљење и рад, а где вера са љубављу одушевљено ради, ту је нада у будућност остварена. Шта би било од народа, који би изгубио веру у себе, веру у своју будућност?! Зар би ту могло бити одушевљена рада, зар би ту могло бити наде и зар би ту било живота?!

Па као што народ верујући у своју будућност, верујући у себе, живи и одушевљено ради и ствара себи будућност, тако и човек који верује, који верује у религијозне истине, верује и у моралне истине и по вери живи и одушевљено ради, те ствара себи будућност, спрема се за вечност.

Зар сада да прећутим, зар да се не сетим оних момената из живота нашега народа, зар да не споменем да је Српски народ онда стварао себи будућност када је веровао у њу? Зар да не кажем и ја да је Србин онда одушевљено радио и и спремао будућност, када му је веру у будућност будила вера у вечну истину, када су га крпиле моралне истине, када је живот драговољно давао *за крст часни а све за образ а образ ни пошто*.

Па кад наша немоћ браћо не може ни када привући пред наше око и под нашу руку небо, да видевши и осетивши тек поверујемо у њега, кад наш слабачки ум никада не може проћи у вечност него за љубав истини, истину тражећи, верује самом себи, верује својим варљивим мислима, онда поверујмо Ономе, који је створио небо, верујмо Ономе који нам је и дао ум, не зато да га вређамо, већ да га познамо и љубимо — верујмо Богу!

Зато, по Богу браћо падајмо ничице

са покајничком душом пред величанством и славом вечне истине и правде. Падајмо ничице пред неизмерном милошћу Господа и Бога нашега и помолимо му се да помогне неверју нашем!

О ти добри Боже, који са небесних висина својим свевидећим оком пратиш сваки корак наш, чија је милост већа и од највеће кривице наше! О ти преблаги Боже и Господе наш, који си се предао страсном и неверном човеку, да те због своје страсти и невере прикује на крст, да ипак вером у Тебе спасе себе; Ти неизмерна милости, која немаш разлике у овоме свету између нас, Ти превелика дуготрпељивости која се тако радујеш кад се нађе изгубљена овца и врати се Твојем стаду, опрости! Опрости слабости нашој! Опрости немоћи нашој! Помози неверју нашем Амин!

(1898.)

Наш је живот и наше биће од Бога и Он их одржава.

Од дра Шилера, превео с њемачког Милан Поповић.

Твоја држава, о Боже, вјечна је држава, и Твоје господство траје ва вијеки вијекова. Све 'ге очи ишчекују, и Ти им дајеш храну у своје вријеме; Ти отвараш своју њежну руку, и све, што живи, питаш са задовољством. Да, сав је живот пред Тобом, и сав Ти живот кличе: Боже, оче наш! Ти си такођер наш отац, наш створитељ и владалац; а ми смо Твојер поријекла, по Твојем образу саздани. С тога Те се чврсто придржавамо, и живимо у веселој нади, да нас неће ништа, ни на земљи ни на небу, одвојити од Твоје вјечне љубави, и прије свега тежимо за Твојом државом, за праведношћу, која се Теби, најсветијем допада.

Благочестиви Хришћани! Разумном човјеку не изгледа ништа природније, од живе и непрестане свијести своје сталне зависности од Бога, створитеља, Који свуда влада, сведржитеља и владоца. Јер на то нас подсећа сваки минути тренутак и сваки откуцај била нашег живота, да ми не би могли ни дисати ни покретати се, ни мислити ни осјећати, нити мудријим и бољим

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.kulib.rs

бивати, нити се служити овим вјешто сазданим тијелом као радиним оруђем разумне душе, да нас Господ живота и смрти није у човјечји живот позвао, и да није из бесконачне пуноће Свога духа удахнуо те снаге грађанину ове земље. Свако позорно посматрање нас самих и овог спољашњег свијета, који се непрестано мјења, својски нам препоручује озбиљну помисао, да ми не би били у стању ни једнога часа, ни једнога тренутка, продужити земаљски живот, кад не би Свемогући животног даха очувао. Наш земаљски круг престао би бити за милионе бића позорницом живота, радости и дјелатности, кад се Бог не би старао о овој грађи земаљској, и кад не би допустио, да њени плодови успјевају и расту. Па ипак се у животу ништа тако често не опажа, као незнатна и сасвим понестала позорност на свагдашња добротинства Господња, чак ни оно добротинство не изузимајући, које је услов и темељ свих других поклона и дарова божанске милости — наш живот и наше биће! Јер колико их само сведе очи сваке вечери, не помишљајући на то, како би били напуштени и без помоћи, кад не би спавали у заштитној очинској руди вјечне љубави, и буде се свакога јутра, не поклањајући срца Ономе. Који јутарње сунце пушта, а живот, свјетлост и снагу шаље у помлађено створење. Колико их завршује веселу срећну годину једну за другом, не управљајући са захвалношћу и понизношћу свој поглед Ономе горе, Којег свемогућа ријеч може у сваком тренутку разорити и одржати, ражалостити и развеселити, понизити и узвисити! Али како је, благочестиви Хришћани, недостојна човјека и Хришћанина таква непажња и такво нестално мишљење! Зар не мора оно створење, које је створено по образ и подобију вјечног, и које је способно, да помишља на своје вјечно поријекло, дубоко повизити и успоредити га с пољским животињама? Зар нам се не мора оно показати као нешто неприродно и врло рђаво, ако само једном озбиљно помислимо, у каквом одношају човјек стоји према највишем бићу? Па каквих се великих и важних користи по дух и срце лишава не-

пажљиви грађанин овога земаљскога живота, коме је она помисао све непознатија и непознатија: мој живот и моје биће је од Бога и опстоје помоћу Бога. Јер очевидно је, благочестиви Хришћани, да за своје право задовољство у животу, и за упражњавање хришћанске врлине не може ни једно посматрање бити важније, од овога. Да то узмогнемо данас сасвим живо осјетити и признати, то учини Ти, о Господе, од Кога долази воља и испуњавање добра, у овом светом часу молитве.

Никтоже можетъ двѣма господинома ракотати: либо єдинаго возлюбитъ, а дрѣгго возненавидитъ: или єдинаго держитса, а дрѣзѣмъ же нераднѣи начнетъ... не печется оубо на оутрѣи: оутрѣи бо сокою печется: доваѣетъ днѣви злоба егѡ. (Мат. 6, 24—34).

Да своје ученике сачува од превећ бојажљиве, неповјерљиве бриге за потребе земаљскога живота, да их наоружа с оном храброшћу и радосним поуздањем, које прави ученици Христови имају да потврде и обистине у свима одношајима свога бића, Спаситељ управља њихове мисли и посматрања на Бога, небескога оца, Који се открива у великом величанственом храму природе као Бог живота и праизвор свега добра. Та озбиљна света опомена Христова води и нашу позорност на посматрање: како је важно освједочење, које се одржава у живости, да је наш живот и наше биће од Бога и да опстоје помоћу Бога. Оно је врло добротворно и важно I) за наш мир и наду; II) за дужну дјелатност човјечју.

I Мир и покој душе — раздрагано поуздање и нада — прекрасна залого! Ко те не тражи на различитом путу? Ко не сматра за највећу животну жељу, да те постигне, да те се чврсто држи од кољевке до гроба? Па како те многи посматрају као дубоко скривено благо, које се не може без драгоцених припрема и средстава ископати и добити, и не примјећују свјеже и живо и сваком отворено и незапечаћено врело правог духовног задовољства, које жубори. Нарочито су по сриједи двије ствари, које често ремете мир душевни, бриге за потребе земаљског живота и помисао на час смрти и на непознато с оне

стране гроба. Лати се, о Хришћанине, штита вјере у Господа, најмоћнијег племенитог оружја, против непријатеља твога мира! Стоји ли у твојој унутрашњости с пламеним писмом написана ова света истина: наш је живот и наше биће од Бога и опстоје помоћу Њега; у каквој тада јасној и пријатној свјетлости ходиш по промјењљивој стази живота!

Благочестиви Хришћани! Наше нас садашње биће ставља у неизбјежну одвисност од земаљских потреба, по вјечној утврђеној наредби Творчевој. Кома је могуће, ако се није рад одрећи своје човјечанске природе, с равнодушним погледима посматрати земаљске ствари. Ко се може без потпуног лакоумља, одрећи сваке бриге за себе, свој напредак, своје спољашње одношаје и везе? Ко вас може кудити, о ви невољни и сиромашни, ако се осјећате сломљени несносном бригом за идући дан, те с печалним срцем питате: шта ћемо јести шта ћемо бити? у шта ћемо се обући? Па, зар није све, што на земаљским стварима опажамо, несигурно и промјењљиво? Зар не видимо и богате и обдарене имањем, гдје осиромаше, и потону у прах земаљске нискости?

Зар нема жалосних, судбоносних времена свеопштих невоља, које подвостручувају бриге појединца и пријете колибама као и палатама? Па ипак Христос довикује својим ученицима: не брините се, то јест, немојте се тако бојажљиво очајно, као да не влада Бог на небу, *бринути за свој живот, што ћете јести и пити, ниши за своје тијело, у што ћете се обући; није ли живот прешекнији од хране, и тијело од одијела.* Спаситељ се обраћа на здраву природну осуду сваког. Шта тражи више моћ и мудрост, и љубав бесконачног? Што није било, заповједити да буде? Створења са животним дахом оживљена, зовнути у свјетлост бића? Човјечји живот створити — обући разумну душу, која мисли и хоће, у одијело, као што је тијело човјечје, са спољашњом величанственошћу и достојанством? Или живи створ у посједу његова бића, његових осјећаја, његових снага одржати и сачувати, и у такве одношаје и околности премјестити, гдје је он

кадар тражити и наћи, што изискују потребе земаљскога живота? Живот је претежнији од хране, и тијело од одијела И, Тај, Који нам је највише дао, непојмљивим чудом свемогућства, зар не би могао и оно дати и дозволити, што је незнатно? Тај, Који нас је љубио, прије но што нас је било, зар би нас могао престати љубити? Зар не би требао наставити и довршити, што је Његова, безгранична, вјечна мудрост била започела? Доброчинство живота, које примамо из Његове творачке очинске руке зар нам неби требало бити као сигурна залога за Његову љубав, која влада, одржава и заштићује? *Погледајте на птице небеске како не сију, ниши жњу, ни сабирају у жмишнице; па отиш ваш небески хранити ил. Нијесте ли ви много прешекнији од њих. И за одијело што се бринете? Погледајте на љиљане у пољу како расту; не труде се, ниши преду. Али ја вам кажем да ни Соломон у свој својој слави не обуче се као један од њих. А кад траву по пољу, која данас јест а сутра се у пех баца, Бог тако одијева, а камо ли вас маловјерни! Дә, ти би био маловјеран, о човјече, кад се не би сјећао извора, који твој живот има из бесконачног љубазног праизвора свога живота, кад се не би сјећао вишег достојанства, које те, као образ и подобје Божје уздиже над цијелим видљивим створењем око тебе и поред тебе; кад би неисказану велељепоту и љупкост, која посрамљује сву човјечју вјештину и која кити позорницу наше земље, кад би неисцрпиво богатство природно, кад би милионе живих створова, који се, будући без разума, без човјечје вјештине и увиђавности, сваког дана насићују за великим столом Господњим, кад би велим с позорношћу посматрао, па ипак неповјерљиво и очајно питао, да ли бесконачни познаје и твоје потребе и жеље, и узима их у обзир, да ли ће те заборавити и пренебрегнути, тебе, кога је љубазни Творац благоурођењем твога бића одликовао испријед звијећа пољског и птица небеских, тебе, који си разумом и језиком и хиљадоструким тјелесним и душевним вјештинама способан, да господариш над видљивим створењем, и у своју их корист употребаш, тебе, који можеш*

www.сијати и жњети, и у житнице сакупљати, који можеш Божјом помоћу радити и стварати, чим се твоје земаљско биће одржаје и пољепшава? Не, уздај се у Бога, с обзиром на све своје земаљске потребе и свладај малодушну сумњу узвишеном помишљу: мој живот и моје биће је од Бога и опстоје помоћу Њега.

(Свршиће се.)

О назаренима и њиховом учењу.*

Пише Југ Станикић парох.

(Наставак.)

2.) Силом нагнани односно јаким доказима св. писма приморани назарени ће признати и потврдити, да међу члановима цркве Христове доиста има разлике; признаће бар, да су били апостоли са неком вишом, већом влашћу. Али признавајући и потврђујући то, назарени и опет неће да увиде и признаду потребу свештенства у цркви Хрустовој, него се против свештенства довијају овако: „Јест, Христос је ради своје новозаветне цркве поставио апостоле, али нигда није заповедио, да после њих ваља да ступе други на њихово место.“

И признаћемо, то је — сушта истина. Узаман ћемо ми у св. писму тражити заповед Христову апостолима дату: „после себе поставите друге на своје место,“ или: ваше апостолство и вашу власт пренесите на друге, на своје ученике, прејемнике;“ или другу какову сличну заповед.

Али: а) Назарени тиме и сами признају, да су апостоли били — свештеници, јер — по њиховим речима — данашњи свештеници нису оно, што су апостоли били. — У посланици својој ка Јеврејима вели св ап. Павле: „Јер кад се промени свештенство, мора се и закон променити.“ (7., 12.) Дакле: у новом „закону“, у новом завету — ново и свештенство. Па је ли то ново, то „промењено“ свештенство са апостолима започело, па са њима и — престало?! Је ли Христос, Божји Син и Бог, за то дошао, да данас установи нешто, установи свештенство, којег ће сутра — нестати?! И је ли било само смисла, а камо ли узрока и разлога, да апостол говори и пише о неком „промењеном“ свештенству у новом завету, које је само толико и дотле имало постојати и трајати, докле су апостоли живили;

* Види 11. број „Српског Сиона“.

а смрћу њиховом то свештенство — престаје, нестаје?!

б.) Ако апостоли доиста нису примили од Христа заповести, да после себе друге на своје место поставе: зашто су онда „постављали по свим црквама старешине“ (Дела 14., 23.) и овима предавали ону власт, који су и сами имали, и поверавали оне дужности, које су и сами вршили?! Та ено св. ап. Петар изједначује себе са тим „старешинама“ велећи: „Старешине, које су међу вама, молим, који сам и сâм старешина.“ (I Петр. 5., 1.) А за чега то моли апостол Петар „старешине“ те? Ево да чујемо; „Пасите стадо Божје, које вам је предато.“ (2.) Гле! Баш онај апостол, коме је Христос рекао и поверио: „паси јагањце, паси овце моје“ (Јов. 21., 15. и 17.) тај исти апостол „моли старешине: пасите стадо Божје“, пасите „јагањце и овце“ Божје. Па кад ап. Петар тога чинити није смео, а баш ни могао: за што је онда то ипак чинио, и „стадо Божје старешинама“ на чување поверавао? — Па онда, кад су „старешине“ још за живота Христових апостола „стадо Божје пасти“ могли, зар нису они после смрти истих апостола „стадо Божје пасти“ — морали? јер у прогивном случају, шта би било са „стадом Божјим“, ко би га „пасао“, ко би га пазио, ко би се за њега старао? —

3.) Само да би поузданије могли осудити нас, „староверце“, а са вере наше, да је Христос у својој цркви установио свештенство, те да би слободније могли нападати и викати на наше „попове“ назарени у „епископима, презвитерима и ђаконима“, — о којима се у апостолским списима спомиње и говори — радије виде и гледају свашта пре, само оно, што су, не; те веле: истина, да се у св. писму „спомињу епископи, презвитери и ђакони, али то не беху какви душестаратељи, какви „попови“, у данашњем нашем смислу, него беху ту, тек ради ствари земаљских.“

Но: ако су „епископи, презвитери и ђакони“ доиста били „ту, тек ради ствари земаљских;“ ако они збиља беху, не „душестаратељи,“ него старатељи и управитељи „ствари земаљских:“ — е онда је то и одвише једна и жалосна сведоџба, колико су апостоли разумели науку учитеља свога, крај свег тога, што је Христос њима тумачио и разјашњавао своје речи, своју науку, и што је само њима дато

„разумети тајне царства Божјега“, и што је Христос њима од Оца Свога послао „Духа истине, који ће их упутити на сваку истину.“ (Јов. 16., 13.) — Или ако апостоли науку учитеља свога схватише и разумеше, као што и разумети могоше: е онда је то још јаднија и жалоснија сведоџба, како апостоли свога учитеља — послушаше Или зар није тако? Христос Спаситељ учи: „Не скривајте себи блага на земљи, где мољак и рђа кваре, и где лупежи поткопавају и краду“; и опет: „не брините се за живот свој, шта ћете јести, или шта ћете пити; ни за тело своје, у што ћете се обући...“ јер „зна отац ваш небески, да вам треба све ово, него иштите најурије царства Божјега и правде његове, а ово ће вам се све додати.“ (Мат. 6., 19. и 20. и 32.—33.) — То и тако учитељ; а шта и како ученици? Они „постављају по свим црквама старешине“ — старатеље и управитеље „ствари земаљских“!! Но не само да постављају те старатеље и управитеље, него се и сами брину за „ствари земаљске“, јер и апостоли беху „старешине“, или друкче „епископи, презвитери.“

Али апостоли — о том сумње нема — науку учитеља свога не само разумеше, него учитеља свога и послушати хтедоше; те по науци учитеља свога „земаљске ствари“ занемарише, а за небеске се стараше, тело презираше, а душу чуваше, па томе и друге учише, то и другима препоручиваше и саветоваше. А кад је тако: онда „епископи, презвитери и ђакони“, које су апостоли постављали никако нису били, нити су бити могли „ту, тек ради ствари земаљских“; нису били и бити могли неки старатељи и управитељи „ствари земаљских“; него су то били и бити могли у истини — „душестаратељи“, као што су то и данашњи „попови.“ — А да су доиста апостоли у својим списима људе од „земаљских ствари“, од богатства пропадљивог одвраћали, те их к небу упућивали и богатство вечно препоручивали, о томе имамо и одвише много доказа, од којих ћемо привести само један: „Богатима на овоме свету заповедај, да се не поносе, нити уздају у богатство пропадљиво, него у Бога живог, који нам даје изобилно за ужатак; нека добра чине, нека се богате у добрим делима, нека буду подашни, заједнички сабирајући себи темељ добар за у напредак, да приме живот вечни.“ (I. Тим. 6., 17.—19.)

Истина, да је још у почетку Хришћанства, још у време самих апостола, било неких лица, неких свештеника, који су се имали старати — ако баш тако хоћемо да рекнемо — о „стварима земаљским“, о потребама телесним. Тако „кад се умножише ученици“, те „подигоше Грци вику на Јевреје, што се њихове удовице заборављаху, кад се делише храна сваки дан. Онда дванаесторица, дозвавши мноштво ученика, рекоше; није прилично нама, да оставимо реч Божју, па да служимо око трпеза. Нађите, дакле, браћо, међу собом седам поштених људи, пуних Духа светог и премудрости, које ћемо поставити над овим послом. А ми ћемо у молитви и у служби речи остати.“ Та „реч би угодна свему народу“, те изабраше и „поставише пред апостоле“ њих седморицу; тада апостоли „помоливши се Богу метнуше руке на њих.“ (Дела 6., 1.—6.) Ту седморицу назваше „ђаконима“, међу којима беше и Филип: а у истим „Делима“ каже се, да је „Павле и који бијаху с њим дошавши у Цесарију ушао у кућу Филипа Јеванђелиста, који беше један од седам ђакона“ (21., 8.)

Из наведенога дознајемо:

а.) Старање о „земаљским Стварима“ поверавало се „ђаконима“, свештеницима најнижег последњег степена. — Па као што је било у прва апостолска времена, тако је исто било и касње у цркви Христовој; и касње се старање о „земаљским стварима“ поверавало свештеницима најнижега степена, па још и то не свима, него само некима. За доказ тога могла би се привести правила црквених сабора, но то би далеко одвело.

б.) Ни самим „ђаконима“ не беше једина и искључива брига, па ни главна дужност старање о „земаљским стварима“. И „ђакони“, као што чусмо за Филипа, беху и имадоше бити „Јеванђелисте.“ И „ђакони“ су учествовали „у молитви и у служби речи“ и баш ради тога апостоли и „помоливши се Богу положише руке на њих.“

в.) Дознајемо каква служба беше оних, који имађаху виши степен свештенства; какве дужности вршише „старешине“ какове беху и сами апостоли, и какове апостоли „постављаху по свим црквама.“ „Старешине“ имадоше „остати у молитви и у служби речи“, а то тек никакво није старање о „земаљским стварима.“ — Да су пак „старешине“ црквене то исто, што

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

и епископи, уверавамо се из речи, које је ап. Павле рекао малоазијским „старешинама“: „Пазите на себе и на све стадо, у коме вас Дух свети постави владикама, да посетите цркву Господа и Бога, коју стече крвљу својом.“ (Дела 20., 17. и 28.). Овде дакле апостол „старешине црквене“ назива „владикама,“ или по грчки „епископима.“

И тако самим св. писмом јасно доказасмо, да „епископи, презвитери,“ а баш ни „ђакони“ не беху у цркви Христовој „тек ради ствари земаљских“, да то не беху неки старатељи и управитељи „ствари земаљских“; него да то беху, као што и данас јесу баш — „душестаратељи,“ као што то и св. ап. Павле сведочи говорећи и саветујући Хришћанима: „Опомињите се својих учитеља, који вам казиваше реч Божју“; и даље: „слушајте учитеље своје и покоравате им се, јер се они старају за душе ваше.“ (Јевр. 13., 7. и 17.) Од овога ни сунце јасније није, нити бити може.

4.) Да своје упорство и тврдоглавство у одрицању потребе свештенства у цркви Христовој још и боље засведоче и крунишу, назарени веле и тврде и ово: „Што данас постоји некако свештенство, то је тек једно непреквено људско дело, то је необузdana самовоља,“ јер „свештеничка служба не истиче из св. Духа, него је то резултат човечјега разбора“.

То и тако назарени, а шта и како апостол? „Пазите на себе и на све стадо, у коме вас Дух свети постави владикама, да посетите цркву Господа и Бога.“ — Апостол изрично казује и сведочи, да „Дух свети поставља владике у цркви Господа и Бога;“ па је ли онда истинита горња назаренска? Или ћемо зар више веровати назаренима, него апостолу?!

Него збиља! Од кога би и могла потицати служба, или боље власт свештеничка?

(Наставиће се.)

Мали одломак из „Рјечника црквенословенскога језика“

од Јована Живановића

1.) **Воскресѣніе**. п. (въскрѣсеніе) Auferstehung долази од воскресѣти sich erheben, auferstehen: воскресѣніе твоє Хрїсте спасе, аггели поютъ на небесѣхъ и насъ на земли сподоби чистымъ сердцемъ тебе славити (Збор. 366.). Овде је воскресѣніе интранзитивно, јер долази од интранзитивнога глагола воскресѣти.

2.) **Воскресѣти** П. воскресѣ, снѣши — снѣтъ; воскресохъ; воскресъ; воскреслѣ. sich erheben, auferstehen: Хрїстосъ воскресе из мертвыхъ, смертію смѣрть поправъ, и сщымъ въ гробѣхъ животъ даровавъ (Збор. 366.). Глагол је интранзитиван.

3.) **Воскресити**. VI. (въскрѣсити) воскресѣш, снѣш — воскресатъ; воскресихъ; воскресивъ воскресѣ; воскресилѣ. auferstehen machen, auferwecken. Глагол је транзитиван: Се же естъ волѣ пославшаго мѣ, да всакъ видѣи сына и въкрѣши въ него, иматъ животъ вѣчный и воскресѣ его азъ въ послѣдній день (Јов. 6. 40.) И ја ћу га воскресити у пошлѣдѣи дан (Вук.)

4.) **Воскрѣшеніе**. п. (въскрѣшеніе) Auferweckung. транзитивно, долази од воскресити: Н изыдѣтъ сотвориши благоу въ воскресѣніе живота, а сотвориши Слѣдѣи въ воскресѣніе сѣдѣ. (Воскресити животъ, воскресити сѣдѣ) (Јов. 5. 29.). Рече же ѣи Исусъ: азъ есмь воскресѣніе и животъ. (Јов. 11. 25.). Разлика је дакле између воскресѣніе и воскресѣніе. Прва ријеч значи Auferweckung, а друга Auferstehung У грчком језику има само ἀνάστασις и схваћа се транзитивно и интранзитивно, те по томе значи и воскресѣніе и воскресѣніе, као што је и у српском језику *васкрснути* интранзитивно и транзитивно т. ј. *васкрснути кога*. У црквенословенском језику имају два гербална супстантива, која се по својем значењу разликују и по томе се види богатство облика у црквенословенском језику. По свему том држим да је архиепископ пети послѣје светога Саве Никодим, који је превео 1319 г. или 1318 г. Типикъ иерусалимскыи свѣтаго Савыи и у којем има и тропар на Лазареву суботу, боље превео тај тропар од црквенословенскога, како га данас ми пјевамо у својим црквама. Ево како га је архиепископ Никодим превео: **Свѣрѣе** въскрѣшеніе прѣжде свое мѣкыи извѣщасе изъ мертвыхъ въскрѣси Лазара Божѣ нашѣ, тѣмже и мы како отроци повѣдныи образыи приносѣе тѣбѣ повѣдителю смѣрти възвѣстити: ѡсанна въ вышнихъ благословенъ греди въ име господне. Ја мислим да је архиепископ Никодим боље превео *Τὴν κοινὴν ἀνάστασιν* са **Свѣрѣе** въскрѣшеніе него што је црквенословенско **Свѣрѣе** воскресѣніе, јер овдје ἀνάστασις треба транзитивно схватити, као што га је ар-

архиепископ Никодим и схватио. Разлика је између воскресеніе твоє Хрїсте спасе и вообще вьскрѣшение. У првом случају воскресеніе значи Auferstehung да је Христос сам васкрсао, а у другом случају значи вьскрѣшение Auferweckung т. ј. да ће Бог васкреснути мртве. Дакле ту фину разлику архиепископ је Никодим схватио Такође боље је архиепископ Никодим превео *ἐκ νεκρῶν ἠγέρσας τὸν Λάζαρον* изв мрѣтвѣнихъ вьскрѣси Лазара него што је црквенословенско изв мрѣтвѣхъ воздвигла еси Лазара, јер вьскрѣси одговара по времену потпуно грчком *ἠγέρσας*, а црквенословенско воздвигла еси не одговара, и по смислу је вьскрѣсити јасније и тачније него воздвигнути. Што се тиче прѣжде своје моуки извѣстиас ии мы пакъ штроци повѣдныи вьбразыи приносеще, ту су само друге ријечи него што су у црквенословенском, али са истијем значењем као у црквенословенском.

5.) Избытокъ. т. (избытъкъ) Ueberbleibsel, Ueberfluss, περισσεύμα: Порожденіа ехїднѣва, какъ можете добро глаголати сѣще; штѣ избытка во сердца уста глаголютъ. (Мат. 12. 34). јер уста говоре од сувишка срца (Вук).

6.) Оукрѣхъ, Brocken, Bruchstück, fragmentum. Од тога супстантива долази глагол сокрѣшити zerschlagen, на комаде разбити, на парчад разбити: и падоша вси, и насытишасѣ: и взаша избытки оукрѣхъ дванадесѣтъ коша исполнь (Мат. 14. 20.). И накупише остатака од комада дванаест котарица пуних. Вук је то лијепо овако превео: и накупише комада што претече дванаест котарица пунијех.

7.) Оубо коњукија јер: Жатва оубо многа, дѣлателей же малѣ. Молитеса оубо Господинѣ жатвы, пакъ да изведетѣ дѣлатели на жатвѣ свою. (Мат. 9. 38.)

8.) Оубо. адвѣраб. заиста: Жатва оубо многа, дѣлателей же малѣ. Молитеса оубо Господинѣ жатвы, пакъ да изведетѣ дѣлатели на жатвѣ свою. (Мат. 9. 38.). Вук је испустио у својем пријеводу оубо, па је превео: *Жетве је много* мјесто жетве је заиста много, а посленика мало. Молите се дакле (оубо) господару од жетве да изведе посленике на жетву своју.

Дописи.

Из Кијева. (Како се у Русији сузбијају верске секте.) — Пошто наша Црква има готово подједнаку судбину са руском Црквом, то, држим, неће бити на одмет, но на нашу корист, ако вам саопштим штогод о томе како се код Руса сузбијају верске секте, да би и ми на слични начин сузбијали наше нужно зло — *назаренство*.

Сличност судбине именованих цркава ја видим у овоме: код Руса су (на југу) проникле западне анабаптисте и баптисте и штундисте, и сво већ 30 и више година како узнемирују цркву; то исто видимо и код нас, иста зараза само под другим именом, шири се, на жалост нашу пред сенима наших великана Срба свѣтаца, мученика и бранѣоца вере и часнога крета; — шири се изопачена, унакаређена вера назаренска — плод западних психоната и пробисвета и неких наших њихових присталица.

Руска штунда је готово исто што и наше назаренство, призната је као опасна, и сем религијске, још и као пропагаторска секта, јер јој је потајни циљ — одрођавање људи од своје националности, те се због тога на њу овамо и обраћа јака пажња. Свештеницима, где има штундиста, наложено је, да добро мотре на своје стадо, како им се ово неби кужило; наложено им је, да добро уче и проповедају својим парохијанима истине православне хришћанске вере: у тој сврси, у заражене парохије одређују се за свештенике људи са бољом спремом, то је једно. Друго, при канцеларијама виших власти (губернаторске или ђенерал-губернаторске и др.) имају се нарочити „чиновници особыхъ порученій“, којима у ред дужности спада још и та дужност, да, ако се где појави и верска секта, одмах је проуче, испитају и тачан извештај својим претпостављенима поднесу, а ови опет својим старѣјима, како би се онда благовремено могле предузети мере предосторожности. Тако н. пр. при канцеларији кијевског ђенерал-губернера, г. Драгомирова, има се Синодеки нарочити „чиновникъ особихъ порученій“, чувени руски мисионар В. М. Скворцовъ. Овај се чиновник изашиље по потреби у ма који било крај Русије, то је друго. Треће: при епархијским владикама заражених крајева имају се специјални мисионари, ови су дужни сазивати зборове и на њима водити беседе са штундистама, изобличавајући све њихове заблуде. Овде у Кијеву, мисионарско друштво има и свој орган: „Мисионерское Обзоріе“,

www. који излази у месечним свескама уз бесплатне прилоге (4 књиге). Овде се прате све секте руске, сви толкови расколника и инострана сектанства. Уз реч нам дође: топло препоручујемо овај журнал нашој браћи свештеницима, којима искрено лежи на срцу православље, јер овде има материјала у изобиљу за вођење борбе са секташима. Но нама је главна цел показати, како се у Русији сузбијају вереке секте, у тој намери изнесосмо три моћна фактора, по то сматрамо малим, зато ћемо се постарати о трећем мало опширније прозборити, желећи, да се и код нас поведе овакав начин сузбијања назаренштине, да нам глас г. Владимира Димитријевића, писца познатог дела: „Назаренство, његова историја и суштина“ и новог дела, које ће скоро изаћи из штампе: „Узроци ширења назаренства“ и т. д. како ми се у писму жали „стоји усамљен“ у доста племенитом послу (наш курзив) не остане као глас вапијућега у пустињи.

Од новембра месеца пр. године па до 22 марта о. г., по благослову Високопреосвећеног митрополита Кијевског и Галицијског, Господина Јоаникија, овде у Кијеву, под непосредним надзором Преосвећеног епископа Иманског (другог викарија Кијевске митрополије), Господина Сергија, уз суделовање грађанског, академски образованог, свештенства, професора Академије, наставника духовне семинарије и мисионера, било је осам зборована — диспута са штудистама, уз присуство многобројне публике и ревнитеља духовне просвете. Улаз је био свима дозвољен и бесплатан. Скупови су се отварали у 6 ч. у вече и продужавали се до 10 ч. или 11 ноћи. Отварао их је затварао Преосвећени г. Сергије молитвом, а хор је опет певао разне духовне песме.

При отварању скупа, владика је обично изговарао цел скупа и о чему ће се говорити, после чега би одређени члан друштва за ширење религиозно-моралне просвете прочитао своју апологетичку расправу но у напред одређену њему (од страче митрополитове). Кад је ова свршено, онда владика позива секташе, да сад они изложе своје учење о оним истинама, о којима се је малочас читало и изказивало учење и веровање православне цркве, од које су се ови оценили и пошли странутицом. Тако се отпочиње диспут. Ја сам био сретан гледати овај процес, па сам видео, да ови руски секташи прилично знају Свето Писмо, али га погрешно тумаче, често

пута бива, да се једном искажу овако, па кад их после изобличе, они се онда одупиру и одричу од својих речи, доста су људи упорни, а богме и тврдоглави, исти наши назарени.

1. На првом скупу 26-ог Октобра пр. године читало се је „О изворима Хришћанске веронауке“ (читао свешт. Ј. Тромцкиј). У главном доказивао је ове тезе:

1.) да се Хришћанска веронаука црпе из Божанственог Откровења.

2.) да Божанско Откровење састоји из двају, подједнаких, по своме значају и важности, извора: Св. Писма и Св. Предања.

3.) да се Св. Писмо и Св. Предање без икаквих измена сачувало у истинској Цркви Христовој.

4.) да православна црква у основу своје Хришћанске веронауке полаже: а) цело Св. Писмо Ст. и Новог Завета, б) Св. ап. Предање, потпуноце разјашњено на 7 васељ. и 8 помесних Сабора у делима Св. Отаца.

5.) У правосл. хришћанској веронауци Св. Писмо и Св. Предање једно друго допуњују.

6.) Пр. Црква навек одређивала је и одређиваће број каноничких књига Св. Писма, њихову подлиност и Богодуховност на основу Св. Предања, које је у исто време моћни фактор за правилно разумевање Св. Писма.

7.) Ко тражи прави пут спасења, тај нека се обрати пастирима и учитељима правосл. Цркве и нека свагда остаје у заједници са правосл. Црквом. Све друге верске општине и поједина лица, за које Св. Предање није потребно, по речима апостола Јуде, јесу отпадници од јединства вере (19) и т. д.

II. На другом скупу 9. новембра пр. г. читао је свешт. А. Клићинић на тему: „Установа Исусом Христом Цркве на земљи.“ У овој својој расправи о. Александар доказивао је: 1.) да је Господ наш Исус Христос — Син Божји, по вољи Свога Оца, који га је послао нама, основао на земљи Своју Цркву и преко апостола и њихових прејемника — епископа утврдио ју њ распростирао на целој земљи, — дао јој Св. Духа и обећао бити са њом вечно.

2.) Сагласно с тим обећањем Својим, Господ је увек у заједници са Својом Црквом, која је његово тело, а Он — њена Глава.

3.) Он је основао Своју Цркву за људско спасење, за будући вечно-блажени живот у царству небеском.

4.) Ван Цркве Христове нико се не може спасти.

III. На трећем скупу, 28. новембра пр. г. свешт. А. Корсаковскиј читао је о „Саставу цркве Христове на земљи.“ Развио је и доказао ове мисли:

1.) У Цркви Христовој по божанској установи, има пастира и стада.

2.) Црквена јерархија има три степена свештенства: епископски, свештенички и ђаконски, све су оне божанске установе, и људи, што узимају ове санове, постављају се од апостола прејемственом благодаћу чрез св рукополагање у тајни свештенства.

3.) Право учења, свештенорадње и управљања црквом припада само људима богоустановљене јерархије.

4.) Богоустановљена дужност спада, у односу насрам својих пастира, састоји се у послушности.

5.) Истинске цркве нема онамо, где нема богоустановљене јерархије, зато ко се издваја од ове, тај се цепа од саме Цркве Христове.

IV. На четвртом скупу, 14 Децембра ов. г., свешт. М. Вашемірескиј говорио је „о својствима Цркве Христове“. Црква Исуса Христа јесте: једна света, саборна и апостолска.

V. На петом скупу, 18 Јануара ов. г. ректор орд. дух. Семинарије архим. Јоаникиј прочитао је своју расправу: „О борављењу и дејству Св. Духа у Цркви Христовој“. Главне мисли ове, доста добре расправе, ове су:

1.) Св. Дух, по обећању Спаситељевоу увек борави у стинској Цркви Христовој.

2.) Борављење св. Духа у Цркви примећује се у разним даровима благодати Божје.

3.) Тајне су средства и кроз њих се вернима подаје благодат Св. Духа.

4.) У прва времена Хришћанства Црква је била награђена особитим (dona extra ordinaria) даровима, који су се по тадашњим потребама увеличавали и смањивали.

5.) Код свију верских општина, што се оделише од заједнице православне Цркве, не може бити дарова спасавајуће благодати Св. Духа.

VI. На шестом скупу 22. фебруара о. г. проф. К. Д. Академије и протојереј чувеног Владимирског сабора (зидао се 50 год.) Ј. Корольковъ читао је тему: „О црквеном учитељству“. Ево теза ове расправе:

1.) Исус Христос дао је вернима Своју божанску науку ради нашег спасења.

2.) Да би Своју науку утврдио и раширио, Он је изабрао Себи нарочите људе — апостоле.

3.) А апостоли опет постављали су, у истој цели, епископе, давали им право да рукополажу свештенике и налачали им (епископима) да проповедају слово Божје.

4.) Услед тога, после апостола право на црквено учитељство, по прејемству, прешло је на епископе и свештенике.

5.) Предмет црквеног учитељства јесте: а) тумачење Св. Писма, б) истина — догматичко-моралних, в) библијско-историчких С. и Н. Завета, г) црквено-литургијских и обредних.

6.) Извор црквеног учитељства јесте: Св. Писмо и Св. Предање, а руководство — глас цркве, изражен у делима св. отаца и учитеља црквених и правилима васеленских помесних сабора.

7.) Свако друго учитељство погрешно је и рађа јереси и расколе.

VII. На седмом скупу, 15. марта о. г., свешт. Н. Смелецкиј читао је „О оправдању и освештању човека.“ Сума прочитаног износи нам ово:

1.) Освештеном човеку праштају се сви грехови, он постаје чист и невин.

2.) Освештава човека благодат Божја, што нам се даје „туне“, ради Христових заслуга; она препорођује, учвршћује и усавшава духовни живот човечји.

3.) Благодат Божја не поништава слободну вољу човечју, она му помаже да дође до добра својом саморадњом.

4.) Саморадња човекова у свом освештању искључиво се састоји у живој и дејственој вери, вери из овог срца и добрим делима.

5.) Да би човек достигао стварно оправдање и освештење, Бог је у тој цели основао Цркву и дао јој неисприне тајне. Вршиоци тајни — посредници између Бога и људи — јесу црквени пастири. Ван Цркве нема никоме благодатног освештања.

VIII. На осмом и последњем скупу, 22. марта о. г. доцент месне Дух. Академије, свешт. О. Титовъ, читао је на тему: „Тајне као Богоустановљена средства, помоћу којих се вернима саопштава благодат Св. Духа.“ Мој уважени професор о. Теодор доказивао је овде:

1.) Тајне су свештенорадње од Бога установљене, кроз њих се дају благодатни дарови св. Духа.

2.) Тајна у Христовој Цркви има 7. и све су оне установљене самим Исусом Христом.

2.) Свака тајна има видљиву страну — радњу и материјал, помоћу које се свршава, и невидљиву или благодатну.

4.) У свакој тајни ваља разликовати: истинитост и спасоносност; прво зависи од правилности вршења тајне, а друго од вере благоговеша и достојне спреме од стране вршиоца тајна и примаоца ових.

5.) Право вршења св. тајне припада прејемственој од апостола црквеној јерархији Христове Цркве.

Ови скупови привлачили су силну публику, не гледећи на то, што су се држали свагда у недељу, и баш у оно време, кад се публика предаје разновременом уживању. Народа је било из свију сталежа.

Овде, у Кијеву, постоји од 4 године „Друштво за ширење религиозно-моралне просвете у духу православне Цркве.“ Чланови овог друштва и водили су диспуте са штундистима.

У 1897. г. ово друштво бројило је 253 члана, има чистог прихода на 1.000 рубаља. У току целе пр. год. држало је своје јавне беседе на 19 разних места, разним лицима и у разво време, махом у празничне дане. Друштво има свој хор. Број прочитаних беседа ов. др. износи 570, из ових одштампано је 50 разне садржине, у 2—5 хиљада свака (ове су се обично раздавале бесплатно слушаоцима — народу после завршеног читања). Слушаоца је било око 300.000. Ово је красан резултат, желили би смо, да се овако што и код нас заведе, те како би истине чисте Христове науке дубље биле засађене у срца наших славних и племенитих Срба, који дадоше св. Саву, Немању, Првовенчаног, Дечанског, Милутина, Арсенија, Максима, Никодима, Стевана, мајку Анђелију, мученике — Хаџи Ђеру и Рувима и др., како нас онда не би срамотили својим прелазима у кобну назаренштину.

Драгутин Поповић
студ. кијевске Д. Академије.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Манастирски настојатељи пред Његовом Светости.) По досадањем обичају предстали су манастирски настојатељи и ове године, на дан Томине недеље, пред своју врховну Поглавицу, Његову Светост. преузв. господина патријарха *Георгија*. У име госпде настоја-

теља поздравио је Његову Светост. впречасни г. архимандрит *Платон Телечки* и честитао Његовој Светости светле Васкршње празнике. Његова Светост је благоизволела најмилостивије примити честитку и поклонство госпде настојатеља, изразити им Своје високо задовољство са досадањим напретком манастирских управа, а тако исто очекивање и високи Свој захтев, да тај напредак буде непрекидан и све већи.

(Свештенички конвикт) Скупштина свештеничко-удовичког архидијецезалног завода држала је своју седницу у прошли четвртак. Изабрано је ново бриговоство и поново је изабран досадањи деловођа. Претресан је и донесен статут за оснивање „конвикта архидијецезалног православног српског свештенства“ и изабрана је привремена управа истога конвикта.

Свештенство скупљено на скупштини, одмах после отворене скупштине, предстало је корпоративно, да се поклони својој доброј Поглавици Његовој Светости, преузв. господину патријарху *Георгију*, и да замоли благослов своје раду. Његова Светост благоизволела је свештенство примити најмилостивије.

Накнадно донећемо записник скупштине.

(Архидијецезалне епархијске власти.) Дана 14. априла т. год. држао је своју седницу Архидијецезални Административни одбор, а 15. априла Архидијецезална Ковзисторија, под председништвом Његове Светости преузвишенога господина патријарха *Георгија*.

(Патронат Новосадске Гимназије.) Дана 13. априла држао је патронат српске велике гимназије Новосадске своју седницу под председништвом Његове Светости, преузв. господина патријарха српскога *Георгија*, врховнога патрона гимназијскога. Седница та, на којој су били присутни сви патрони, трајала је од 3 до пола 7 сата у вече, а главни јој је предмет био питање о зидању гимназијске зграде. После подужега саветовања решено је, да се нова гимназија подигне на месту старе гимназије и да се откупе две суседне куће, а Новосадска српска црквена општина уступиће на ту цел и кућу Атанасија Герескога, добротвора гимназијскога. На целој тој простору, дакле, сазидаће се гимназија, и то што пре. За зготавање планова расписаће се две награде, с рском до 15. јуна о. г., а за тим ће се одмах гледати, да гимназијска зграда још ове јесени дође под кров.

„Бр.“

(Избор пароха.) Црквена скупштина у Великом Бечкерку изабрала је, са 108 против 3 гласа, за

тамошњег пароха, при св. Ваведенском храму, досадањег администратора парохије јереја *Жарка Старића*.

(Преговори папине са Србијом.) Као што јављају, стигао је у Београд папин изасланик, провинцијал босанских франјеваца Вујичић, да отпочне преговоре са српском владом гледе оснивања римокатоличке бискупије у Србији. Вујичић је посетио високопреосвештенога господина митрополита Инокентија и министра просвете г. Андру Николића. — Као што читамо, г. Вујичић је ало прошао код господина Митрополита, односно, онако, како је заслужио. Представио се он господину, високопреосвештеноме Инокентију, као „*мисионар римске цркве за Србију*.“ Високопреосвештени му даде овај одговор: „Србија је земља хришћанска, *мисионари* римске цркве у њој немају посла, нити су потребни.“ —

Против склапања конкордата са Србијом немамо разлога, *ако тај конкордат буде склоњен како треба, а не можда, како га жели мисија римске цркве*; али, кад се у томе послу изаслани папин изасланик онако дреко приказује Митрополиту те пете Србије, е којом се жели конкордат, онда част и Србије и Православља захтева, да се таквом изасланику покажу врата, а они, који га шаљу, да се науче кога и е каквом поруком ваља им слати.

Као што продира већ и у јавност, Ватикан би хтео такав конкордат са Србијом, по којем римокатолицима у Србији не би био старешина бискуп него неки *генерални викари*. Другим речима, то би значило: задржати и појачати страни утицај и право располагања са римокатолицима и са деловањем римокатоличке цркве у Србији. Против таквога конкордата мора бити сваки Србин, већ као веран син св. Православља.

(Католичко пучанство у Херцеговини), као што пише и „*Обзор*“, множи се. У граду Требињу, признаје он, било је прије запосједнућа Босне и Херцеговине у свему 7 католичких кућа, а сад их има већ толико, да имају и своју цркву. У опће је у Херцеговини од 8 католичких жупа нарасло 40. Прије нису католици имали ни једне цркве, а сад их има 22. Уједно има сада 3 велелебна и укусна манастра. Од 25 свећеника од прије има их сада до 70, а од 36 тисућа католика нарастао је број на 100 тисућа.“ Дакле, католицизам напредује у окупираним земљама; а како Православље? То ће нам показати статистички податци, — кад их добијемо.

(„Србобран“ на Христово Воскресеније 1898.) За прошли број доцкан нам је стигла ова порука „Србобрану“, коју ће он сигурно хтети прештампати. Ево поруке:

Ускршњи прилог 40. броју „Србобрана“ од ове године доноси чланак: „Народна Црква“. „Из посрчади горњо-карловачкога владике † *Теофана Живковића*“, са примједбом уреди „Србобрана“, која гласи: „Данас, када би и један дпо српскога Епископата хтио, да *уништи* народни карактер српске цркве, објелодањујемо овај рукопис духовитог народног првосвештеника, да се види шта га је руководило кад се стављао на становиште народне цркве, шта му је давало снаге да је онаком љубављу и пожртвовањем брани. Истина, он је *своје* мисли у кратко развио, али уз све то и у мало редака налази се доста осокољавања за поборнике народног карактера наше цркве, и опомена за оне који ударају противним стазама. Ур. „Срб.“

Молим Вас г. уредниче „Српскога Сиона“, да изволите дојавити уредништву „Србобрана“ 1.) да *није истина*, као да би један дпо српскога епископата хтио, да уништи (sic!) народни карактер српске цркве“; 2.) да *није истина*, да је у штампаном рукопису † епископ Теофан *своје* мисли развио, *него је само дословно превео мисли и ријечи са рускога језика* и из руске расправе великога рускога *научењака-историчара А. Гилџфердинга* под насловом: „Чѣмъ поддерживается Православная вѣра у южныхъ Славянъ?“ Москва 1861., види стр. 15. од: „Сербы получили первую христіанскую проповѣдь из Рима“, па стр. 20. од: „мы можемъ сказать съ увѣренностью“, и стр. 25. од: „Православная вѣра до такой степени слилась съ ихъ народностью“ и стр. 26. алин. 2.: „Такимъ образомъ у южныхъ Славянъ православную вѣру поддерживаемъ. . .“

Без обзира на то, о чем ћемо други пут говорити, да је „Србобран“ за *своје* појмове о „народној цркви“ хтио послужити се авторитетом једнога српскога Епископа. и да је учинио велико насиље мислима и тенденцији цијеле те учене расправе, констатујемо, да се је послужило ад 1.) *клеветом* једнога *дијела* српскога Епископата, оптужујући га лажно, да хоће да *уништи* дјело св. Саве (које се у осталом уништити и не да никаквом силом овога свијета); ад 2.) *подметањем* (из незнања зар?) туђе душевне својине човјеку и црквеном великодостојнику, који у духовитости својој никада и није није ни требао ни чезнуо, да се кити туђим перјем.

То „Србобран“ доноси на „Ускрс“, дакле на дан побједи *истине* и *љубави* небесне! Зар да му замјеримо? Не. *Простимъ вса воскресенимъ!*

(„Српски Славјански.“) О томе пишу из Београда „Бранику“ ово: Трећи дан Ускреса имадосмо

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.BE

Једно ретко уживање. Давало је концерат певачко друштво из банатског села Соколовца, које је између Базијаша и Беле Цркве. То је друштво састављено из све самих сељака и сељанки. Концерт је био изванредно добро посећен; даван је у највећој сали београдској (на Булевару!), и опет многи свет није добио места. А испао је, може се рећи, на опште задовољство. Друштво је певало готово све саме вештачке песме. Милина је била гледати скромност красних банатских Српкиња; милина гледати њихово укусно одело; милина слушати њихово умилно певање; милина гледати пред собом живи пример, шта може учинити кренка воља једног ваљаног српског свештеника. Име тога свештеника, који је своје младе сељаке и сељанке научио и црквеном и светском певању, — и то још како научио —, и кога су овде лепо назвали „Српским Славјанским“, треба широм Српства да се зна — зове се *Прока Милошевић*.

(† *Протојереј Тризун Бранковић*) парох Темишварско-фабрички, преминуо је у Господу 12. априла у 4 сахата у јутру т. г., после дугога боловања, у 67 својој години. Честити покојник беше отац професора богословије преч. г. Димитрија Бранковића. Посмртницу за својим ваљаним свештеником издала је и српска православна црквена општина Темишварско-фабричка. Лака му земља и **вѣчна памѣт!**

(† *Архимандрит Григорије Гогос*) парох православне грчке и македо-валахијске црквене општине у Будимпешти, преминуо је у Господу дана 11. (23.) априла т. г., у Будимпешти, после тешкога боловања. При опелу начелствовао је високопреосвештени господин епископ Будимски *Лукијан Богдановић*, уз саслужбу архимандрита православне грчке општине Бечке, те г. г. Корнелија Чупића пароха Сентаундрејског и админ. протопрезвитерата Будимскога, са пароха покојникова Јована Георгијадеса, синџела Георгија Марјановића, адм. парохије Будимске јереја Димитрија Рајића и јерођакона Доситеја Поповића. Опело је певано и читано на чистом новогрчком језику, те је веома годило општинарима грчке општине кад су чули и високопреосвештенога господина епископа нашега *Лукијана* на грчком језику певати и читати св. Јеванђеље, дотичне молитве и стихире. — Покојник се родио на острву Лесбосу 1826 год. Науке је свршио у Цариграду, Атини и Паризу са одличним успехом, и получио степен доктора богословије. Био је професор у Цариграду. Доцније био је код Александријскога патријархата проповедник, а када су, оно, Енглези пре 18 год. Александрију бомбардовати отпочели, да избегне опасност, дође у Будимпешту, и од тога доба живио је овде, као парох грчке православне цркв. општине, са титулом архимандрита. Рукоположен је за ђакона у Филипопољу г. 1852. митрополитом *Хрисангом*, за јеромонаха, презвитера, и односно Архимандрита г. 1870. Цариградским патри-

јархом *Антимом*. Говорио је грчки, француски и немачки. Лака му земља и **вѣчна памѣт!**

(† *Др. Милош Рајић*) умировљени судија краљевске табле и бивши народни секретар, преминуо је 15. (27.) априла т. г., у 3 сата у јутро, после краткога, али тешкога боловања, у својој 64 години, у Будимпешти. Лака му земља и вечан спомен!

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Ad K. 277/173 ex 1898.

38. 1--3

СТЕЧАЈ.

На упражњену парохију IV. разреда у Лединцима овим се стечај расписује. Компетенти нека своје прописно биљеговане и инструјисане молбенице надлежним путем овој конзисторији до укључиво 15. (27.) маја о. г. поднесу.

Из седнице архијидејезалне конзисторије, држане у Карловцима 15. (27.) априла 1898.

Архијидејезална Конзисторија.

РАСПИС НАТЈЕЧАЈА РАДЊА. 37 2—3

Извађање реконструктивних радња на цркви и станбених просторија правосл. српског манастира *Гргетег* код Ирига у Срему, имаде се путем натјечајних понуда разделити;

Сви к тому одговарајући нацрти, као и опшени грађевни увјети, трошковници и опис целе градње може се код управе манастира *Гргетег* сазнати, а потоња образложења истих извјешћује такођер грађевна управа, краљ. грађ. савјетник Н. Bolle у Загребу.

Све су радње по следећим групама раздјелене, те се могу као поједине групе или више њих заједно подузетницима на извађање дати.

Поједине групе су следеће:

Станбене просторије манастира.

Градитељске радње (већим делом ручне радње инклузивно доставе зидних спона)	Ф.	5971:34
Клесарске радње	„	1072:00
Тесарске радње	„	3347:73
Покривачке радње (саморучни по-слови)	„	333:22
Лимарске радње	„	1394:20
Столарске радње	„	4002:77
Ковачке и браварске радње	„	1115:50
Столарске радње	„	382:45
Пећарске радње	„	520:00

радње на цркви

Градитељске радње (већим делом ручне радње инклузивно зидних спона)	Ф.	7622:56
Клесарске радње	„	949:85
Тесарске радње	„	1955:96
Покривачке радње	„	340:30
Лимарске радње	„	3367:85
Столарске радње	„	527:00
Браварске радње	„	1318:04

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Понуде морају се најгасније до 3. маја 15. маја) о. г. у манастиру Гргетегу или код грађевне управе у Загребу предати.

Манастир Гргетег 8. (20.) априла 1898.

Управа манастира Гргетега.

ОГЛАС ДРАЖБЕ. 38 2—2

На основу одобрења Славног епарх. адм. Одбор у Темишвару, овим се од стране срп. прав. црквене опшине у Јозепову расписује дражба на мањак ради оправљања св. цркве.

По одобреном предрачуну, сва радња зидарско-лимарска стаје 3036 фор. 10 новч. а. вр.

Сваки дражбеник биће дужан 10% од искљичне своте у готовом новцу у име пишманлука цркв. општини положити.

Црквена општина задржава себи право поверења према подузимачу; а дражба ће се одржати на Ђурђев дан т. ј. 23. априла (5. маја) т. г. у дворани српске школе у 2 сата по подне, где се до реченог дана може видети како предрачун, тако и услови.

У Јозепову 5. (17.) априла 1898 год.

Гавра Поповић
перовођа.

Јустин Нинчић
председник.

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС. 35 3—3

Управа Манастира Вел. Ремете, по одобрењу Слав. Арх. Админ. Одбора од 19. фебруара (3. марта) А.О. 45/21. ех 1898 — ради оправке на торњу и цркви манастир. расписује овим лицитацију на мањак, за дан 20. априла (2. маја) о. г. у 10 сати пре подне у Манастир. писарни.

По прорач. трошковнику, посао са материјалом: зидарски, дрводељски, столарски и лимарски износи — 2275. фор. 05 нов.

Лицитанти су дужни пре дражбе положити 10% пишманлука.

Условија за издавање овога посла могу се видети у ман. писарни сваки дан као и на дан дражбе.

У Ман. Вел. Ремети, 27. марта 1898.

Управа Ман. Вел. Ремете.

ОФЕРТУАЛНА ДРАЖБА. 35 3—3

Од стране подписане управе Манастира Крушедола овим се расписује дражба на Оферте у погледу закупа Манастирске земље на 12 година. Земљиште се то састоји одирике из 1800 кат. јутара оранице и 400 кат. јутара паше и ледине.

Иста земља лежи на један сат железничке и исто толико од дунавске царобродске станице и снабдевена је са потребним Економским зградама.

Приспеле оферте ће подписана управа узети у првом реду у претрес, а коначно одобрење односно усвајања зависиће од надлежних претпостављених власти.

Оферте се морају са тачним обележењем попућене закушне своте и 5000 фор. у име пиш-

манлука подписаној управи Манастира, посл. пош. Maradik Stem, најдуже до 20. Априла (2. Маја) т. г. послати. — Доцније приспели оферти неће се узети у обзир.

Ближи услови могу се код подписане управе све до горњег рока увек сазнати. —

У Манастиру Крушедолу дана 28. Марта (9. Априла 1898.

Управа Манастира Крушедола.

О Г Л А С. 36 1—2

Услед одобрења сл. Адм. Одбора 340/95 ех 1898., а на темељу одборскога закључка од 31. прошлог месеца бр. 20., позивају се овим звоноливци, да изволе 29. Априла (11. Маја) ове године у 9 сати пре подне у Мошорин доћи ради погодбе за преливање разбијенога вел. звона.

1. Звоно, које се има прелити, тешко је 12 центи 35 фунти.

2. Жеља је општине да се звоно ако је могуће у месту прелива.

3. Звоноливци, који желе на погодбу доћи, нека изволе прорачун саставити и донети, по коју ће цену звона преливати. Да ли ће звоно по новој или старој системи преливати се — приликом погодбе дознаће се.

4. Општина задржава права поверења, којим ће звонолији преливање свога звона уступити. А ниједан од звоноливаца ко на погодбу дошао буде, нема право захтевати хонорар на путни трошак.

5. Кома се радња повери, имаће спосити трошкове за биљеговину и склапање уговора.

У Мошорину 16. Априла (28. Маја) 1898.

Илија Марковић
перовођа.

Ђока Бачкалић
председник.

ОГЛАС ДРАЖБЕ. 37 1—1

Старо-Бечејска српска правосл. црквена општина расписује овим дражбу на ниже, ради оправљања св. цркве.

По предрачуну износи:

1. Зидарска радња	1.136 ф. 22 н.
2. Бојадисање торњева и плеханих покривача са оправком на крову	760 ф. 70 н.
3. Бојадисање црквене и школске оgrade, као и прозора и врата црквених	208 ф. 88 н.

Свега 2.105 ф. 80 н.

Дражба ће бити 19. априла (1. маја) 1898. у 2 часа после подне, у дворани средишне српске школе, где се могу дотле прорачуни и услови прегледати.

Сваки лицитант дужан је положити пре дражбе 10% од искљичне своте у име јамчевине.

Из седнице црквеног одбора срп. прав. општине у Старом Бечеју 12. (24.) априла 1898.

Јован Михајловић
перовођа.

Стеван Жекић
председник